

*Запровадження інтегрованого підходу до навчання
в закладах дошкільної та початкової освіти*

- Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти.– Ч. 3. – 2015. – С. 73–78.
2. Бьюзен Т. и Б. Супермышление / Пер. с англ. Е. А. Самсонов. – 2–е изд. – Минск: Попурри, 2003. – 304 с.
3. Інтегроване навчання: тематичний і діяльнісний підходи. Ч. 2. – [Електр. рес.]. – Режим доступу:
<http://nus.org.ua/articles/integrované-navchannya-tematychnyj-i-diyalnisnyj-pidhody-chastyna-2>

**ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕГРОВАНОГО ПІДХОДУ ДО
НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ТА
ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

Барінова Н.О.

Старокривинський НВК «Дошкільний навчальний заклад – школа I-III ступенів» Славутської районної ради Хмельницької області
E-mail: [bno71640@gmail.com](mailto: bno71640@gmail.com)

Особливістю сучасних знань є їх інтеграція. У дітей досить рано з'являється свій «образ світу». При всій недосконалості він має суттєву характеристику — цілісність сприймання довкілля. Зі вступом до дитячого садка чи до першого класу ця цілісність, на жаль, починає руйнуватись через «суворі кордони» між окремими розділами програми або предметним викладанням «вузькими» спеціалістами (викладач образотворчого мистецтва не має уявлень щодо того, чим займалися діти на попередньому уроці). Тому знання, які одержують діти, мало пов'язані між собою (на занятті з малювання діти малюють «Дівчинку в зимовому пальті», а на аплікації — викладають «Качечку»).

Якісно новий рівень синтезу знань дітей — це інтегровані заняття, інтегровані уроки, які об'єднують навколо певного заняття чи теми різномірні знання. Синтез цих знань дозволяє досягти різнобічного розгляду об'єкта, показати взаємозв'язок явищ, інтенсивно формувати у дитини розумові операції аналізу, порівняння, узагальнення тощо. Особливо це важливо для

Запровадження інтегрованого підходу до навчання в закладах дошкільної та початкової освіти

розвитку світоглядних, людинознавчих, екологічних, комунікативних умінь, понять.

З'ясуємо, що «інтеграція» — від лат. *integratio* — відновлення; *integer* — суцільний. Під інтеграцією ми розуміємо процес та результат поєднання окремих елементів навчання та виховання в єдину цілісну систему з метою одержання якісно нового результату дошкільної та початкової освіти. Інтегрований освітній процес повинен конструюватися за принципами: доступності; науковості; послідовності; системності; цілісності; логічності; вертикального тематизму.

Щоб узагальнити зміст, дати його у цілісному вигляді, потрібно з інтегрувати матеріал навколо якоїсь основної ідеї, проблеми. Якщо за одиницю процесу навчання береться не саме заняття або урок («інтегроване»), а навчальна тема, цикл, розділ, блок — (можлива інша назва, це — не суттєво) освітньої програми, тоді головним буде — ідея навчального компонента, тобто такі положення (поняття, закономірності, причинно-наслідкові зв'язки тощо), які відбивають сутність запропонованого матеріалу, формують у дитини розуміння внутрішньої єдності та органічної цілісності довкілля. Тобто врахування у практиці роботи принципу інтеграції дозволить здійснювати гуманно особистісний підхід до розуміння цілісної природи психіки дитини і те, що дитина сприймає світ цілісно, і відповідно до цього повинні будуватися (і плануватися) види діяльності.

Проте в інтегрованих курсах є небезпека, коли їх перетворюють у мозаїку формально об'єднаних за зовнішніми ознаками різнорідних знань. Краще за все можуть інтегруватися такі розділи програми, як-от: ручна праця, ознайомлення з довкіллям, музичне виховання, художня література, ознайомлення з природою, образотворче мистецтво.

Одним із таких шляхів є проведення занять в дошкільному закладі та початкової школи на основі інтеграції змісту, відібраного з кількох предметів і об'єднаного навколо однієї мети. Це об'єднання спрямоване на посилення інформаційного змісту та емоційне збагачення сприймання мислення і почуттів дітей завдяки залученню додаткового цікавого матеріалу, що дає

Запровадження інтегрованого підходу до навчання в закладах дошкільної та початкової освіти

можливість з різних боків пізнати явище, поняття, що вивчаються, досягти цілісності знань дітей.

Враховуючи конкретність мислення дітей, нестійкість уваги, вчитель важливого значення надає таблицям-опорам для проведення інтегрованих уроків. Це, як правило, матеріал багаторазового використання. Таку наочність можна застосувати і під час тематичного узагальнення і повторення. Наприклад, на уроці навчання грамоти, коли діти ознайомлювались з буквою і звуком «Д» є чотири сектори. За завданнями, які в секторі 1, можна створити казкову ситуацію «Розмова із старим дубом», скласти кросворд, провести діалог; сектор 2 включає математичний матеріал для розв'язування прикладів, задач і вимірювання відрізка; сектор 3 — опора для малювання на тему «Гриби під дубовою гілкою»; сектор 4 — інтеграція знань на заняттях ознайомлення з навколишнім (як живляться корені дуба, які лікарські властивості мають кора, листя, жолуді). Такі сектори допомагають вчителю чи вихователю проводити заняття, які тематично об'єднані навколо одного чи кількох близьких понять.

Заняття інтегрованого змісту проводить здебільшого як вступні до теми або узагальнюючі. До них слід заздалегідь ретельно підготувати дітей: наситити їх сприймання відповідними враженнями, активізуючи словник, інтерес до певної теми.

Література

1. *Амонашвили Ш.* Размышления о гуманитарной педагогике / Ш. Амонашвили. – М.: Изд. дом Шалвы Амонашвили, 1995. – 496 с.
2. *Мацковский М.* Воспитание с любовью и логикой / М. Мацковский. – М.: Центр общечелов. ценностей, 1995. – 479 с.
3. *Урунтаева Г.* Дошкольная психология / Г. Урунтаева. – М.: Изд. дом «Академия», 1996. – 336 с.